

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVIII., číslo 8

18. 4. 2021 / neprodejné

Z OBSAHU	Celibát: výhoda vypovídající o pravdě v dobách útlaku	04
	Filosofie a osud západu	09
	Definice rasismu	14

Foto: Michal Havel / Člověk a Víra

Svatý Vojtěch a Josef kardinál Beran

V druhé polovině to budou tři roky od přenesení ostatků pražského arcibiskupa Josefa kardinála Berana do pražské katedrály. Tito dva velcí pražští biskupové mají společného více, než by se na první pohled zdálo. Oba muži se vyznačovali velikou horlivostí v péči o sobě svěřený lid, jeho víru, a život z této víry, kde důsledkem je i růst křesťanstvím formované kultury v nejširším smyslu. Právě tato horlivost byla u obou mužů důvodem, proč opustili svou službu u sobě svěřeného lidu, a pobývali mimo Čechy. Sv. Vojtěch odešel se svým bratrem Radimem do Říma a reformních klášterů v Itálii. Josef Beran byl uvězněn a po krátkém pobytu v terezínské tzv. Malé pevnosti byl poslán do koncentračního tábora v Dachau. Po několikaletém pobytu mimo svou diecézi se oba vrací ke své službě. Beran jen po-

výšen ze služby kněze a rektora semináře k úřadu pražského arcibiskupa. Oba také zažili, že jim byli vládnoucí mocí zabíjeni jejich blízcí. U sv. Vojtěcha to bylo v září 995 na Libici vyvraždění jeho příbuzných. Josef Beran zažil během věznění v koncentráku vraždu, nebo utrápení řady svých spoluvězňů.

Po návratu do své vlasti pak ve své službě pokračovali, a začali brzy narážet na tvrdá a polopohanská srdce mnoha svých současníků. Oba znovu opustili úřad. Sv. Vojtěch se později stal misionářem a mučedníkem, který byl pohřben v Prusku a později v polském Hnězdně. Josef Beran byl po 16 letech internace prakticky vypovězen do Říma bez možnosti návratu do své vlasti. Po své smrti byli oba důstojně pohřbeni nedaleko místa, kde zemřeli. Teprve po řadě let

byly jejich ostatky vyzvednuty a přeneseny do svatovítské katedrály. Sv. Vojtěch byl přenesen na konci léta 1039 a Josef Beran v dubnu 2018. Myslím, že i některé vlastnosti, měli tito dva horliví pastýři naší diecéze společné. Kromě zmíněné horlivosti a hlubokého zájmu o Boha, lidi, jejich víru a křesťanský způsob života to byla i jistá pevnost, možná až paličatost. Josef Beran o sobě prý říkal „Jsem zkrátka Beran.“ Prosme Boha, abychom také na přímluvu těchto dvou horlivých biskupů měli dobré pastýře. Zvláště prosme za otce kardinála Dominika i za výběr jeho nástupce.

*P. JCLic. PhDr. Mgr. Radim Cigánek
farář farnosti Sázava-Černé Budy
a soudce Metropolitního církevního
soudu Arcidiecéze pražské*

Kardinál Parolin: Je mi smutno, když vidím, jak se víra a rozum v Evropě ztrácí

Vatikánský státní sekretář kardinál Pietro Parolin v rozhovoru pro španělskou rozhlasovou stanici COPE z 5. dubna uvedl, že zákony o eutanazii a potratech v Evropě nepředstavují jen ztrátu víry, ale také ztrátu rozumu: „Je mi velmi líto ztráty víry v Evropě, v naší kultuře a v našich zemích. Je mi líto, že dochází k těmto antropologickým změnám a ke ztrátě identity lidské osoby. Ještě víc než o ztrátu víry se podle mně jedná o ztrátu rozumu.“

„Proč? Papež to opakuje mnohokrát. Hodně mě to šokovalo. Říká například: otázka potratů není náboženská. I když pro nás křesťany určitě ano, od samého počátku, od prvních dokumentů církve, je na stole naprosté odmítnutí potratů, ale je to zejména argument rozumu. Stejně tak i dnes, jak říkal Benedikt XVI., základním problémem je rozum, ne víra.“

Kardinál Parolin uvedl, že odpovědi církve na tyto společenské změny by měla být „nabídka koherentního a přesvědčivého svědectví o křesťanském životě“.

„Zdá se mi, že situaci, kterou zažíváme, lze srovnat s realitou během prvních století církve, kdy se apoštolové a první učedníci ocitli ve společnosti, která neměla křesťanské hodnoty, ale prostřednictvím jejich svědectví o prvních komunitách se podařilo změnit mentalitu a zavést hodnoty evangelia do tehdejší společnosti. Myslím, že to je způsob, který musíme zvolit i dnes,“ dodal.

Během 24-minutového rozhovoru ve španělštině popsal kardinál Parolin papeže Františka jako „prostého muže bez protokolu“, kterému záleží na tom, aby

Pietro Parolin. Foto: Saeima / flickr

byl blízko lidem. „Jeho přáním je zvýšit důvěryhodnost církve při zvěstování evangelia,“ uvedl kardinál.

Kardinál Parolin je vatikánským státním sekretářem již osm let a církevní diplomacii považuje za způsob, jak prožívat své kněžství: „Jsme ve službě společenství a také v obraně svobody církve a náboženské svobody. Tímto způsobem pohlížím já na diplomacii.“ Když se moderátor kardinála zeptal na vztahy Vatikánu s čínskou vládou, uvedl, že „to vidí pozitivně“.

„Kroky, které byly podniknuty, i když nevyřeší všechny dosud existující problémy a jejich řešení bude pravděpodobně trvat dlouho, jdou správným směrem k usmíření v církvi. a kvůli tomuto problému rozdílů je zde také hodně ... odloučení,“ řekl Parolin.

„Díváme se tedy na církev v Číně s velkým respektem, a to i k její historii. Budoucnost je založena na historii, historii velkého utrpení,“ řekl. „Myslím, že se na to musíme dívat tímto úhlem pohledu, tedy skrze tento velký respekt, který máme.“

Kardinál uvedl, že „pro zajištění normálního života církve v Číně se dělá vše potřebné“ od „prostorů pro náboženskou svobodu“ po společenství s papežem.

Parolin také komentoval cestu papeže Františka 5.–8. března v Iráku, a označil ji za „velmi emotivní“.

„Církev trpěla, protože křesťané byli, bohužel, pronásledováni a trpěli mnoha rozbroji a silami, které chtěly vykořenit křesťanskou víru ze země. (...) Ukázali nám však opravdové svědectví víry, které sahá až k mučednictví. Od iráckých křesťanů se máme hodně co učit,“ dodal Parolin, který papeže v Iráku doprovázel.

„Někdy se mi zdá, že jsme jako křesťané v Evropě a na západě vůči svým bratrům příliš chladní. Přál bych si, aby existovala větší solidarita, větší blízkost, více způsobů vyjádření naší podpory a pomoci. Tito křesťané nás učí, že je možné zůstat věrnými i přes všechny obtíže, ale zároveň nás žádají o větší solidaritu,“ řekl kardinál Parolin.

církev.cz

Emeritní papež poděkoval svému nástupci za josefovský rok

Benedikt XVI. ocenil rok sv. Josefa, který vyhlásil papež František. Apoštolský list *Patris corde*, který toto jubileum doprovází, si přečetl „s mimořádnou vděčností“ a „nejniternější shodou“, řekl emeritní papež německému týdeníku *Die Tagespost*.

Podle Benedikta XVI. se jedná o „ve-

lice jednoduchý text, který vychází ze srdce a dotýká se srdcí, v čemž právě spočívá jeho veliká hloubka“. Františkův list by měl přispět k „hlubšímu uctívání světců všeobecně a svatého Josefa obzvláště“, soudí emeritní papež v rozhovoru pro německý týdeník a popisuje oslavy jme-

nin v rodině Ratzingerových, kde se na ně kladl větší důraz než na narozeniny.

„Především svátek sv. Josefa jsme ve-lice ctili, jako tatínkovy a mé jmeniny“, vypráví triadevadesátiletý emeritní papež a vzpomíná na to, jak maminka kladla zvláštní prostírání s vyšitým jménem na

SLOVO BISKUPA

Existuje neporovnatelnost věčných a časných hodnot a s tím musíme počítat. Je to podobné, jako bychom chtěli porovnat nekonečnou vzdálenost s nějakou konečnou vzdáleností. Je to neporovnatelné. Vždycky dostaneme stejný výsledek. Když budeme dělit nekonečnou hodnotu jakoukoli velikou konečnou hodnotu, vždycky dostaneme ten samý výsledek: nekonečnou hodnotu. Nikdy se to nezmění. Problém asi vzniká tehdy, když si to neuvědomíme a Boha a jeho království si představujeme jako sice cosi nesmírné a veliké, ale přece jen konečné, porovnatelné s našimi hodnotami a světem. Tehdy lehce ustupujeme tlaku lidských vášní a potřeb. Podobá se to případu, kde někdo má doma obraz nevyčíslitelné hodnoty (ale přece jen konečné) a o tom ani neví a prodá ho nějakému znalci za relativní malou sumu. O tom, že byl oklamán, se dozví až později, ale už nemůže nic dělat. Jak tomu zabránit? Tak, že se dopředu informuje o tom, co vlastní a jakou to má cenu. Byla to jeho chyba, že byl líný se informovat. Podobně je to i s naší vírou, s naší starostlivostí o duši. Zajímáme se o mnoho věcí, ale „jen jedno je třeba“ (Lk 10, 42). I my si máme vybrat nejlepší úděl, který nám nikdo nevezme. To, co máme nejcennější, není zlato, stříbro, diamanty, peníze, hmotné statky, ale naše duše. Je zbytečné ji porovnávat s čímkoli. Vždycky má větší hodnotu. Ježíš v evangeliu na to jasně poukazuje: „Neboť co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?“ (Mt 16, 26) Duši a její pokoj a čistotu si musíme chránit nadevše, to je náš největší poklad. Majetek, peníze, i když pro dobré cíle, slouží omezeně jen po dobu, pokud jsme na tomto světě. Ale na něm nebudeme stále. To se nedávno stalo i nejbohatšímu Čechovi. Jak se postaral o svou duši, o tom nevíme, ale doufáme, že mu byly započítány všechny jeho dobré skutky a odpuštěny, pokud měl ještě čas je litovat, i hříchy.

+Ladislav Hučko

Mons.ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

slavnostně prostřený stůl, který zdobila prvosenka, jako první posel jara, ohlašovaného devatenáctým březnem. „K snídani jsme pili zrnkovou kávu, kterou měl tatínek v oblíbené, ale běžně jsme si ji nemohli dovolit, a mimořádnost této slav-

nosti dokresloval maminkin dort s cukrovou polevou. Maminka vždy našetřila i na nějakou důležitou knihu, kupříkladu nějaký svazek z nakladatelství Herder“, uzavírá emeritní papež v listu *Tagespost*.

Vatican News

Metrostav dokončil kostel Krista Spasitele na Barrandově

Stavbaři Metrostavu dokončili poslední součást kostela Krista Spasitele na Barrandově – monumentální světlík se zlatým orámováním. A o velikonočním Svatém týdnu se v kostele již konaly bohoslužby a další duchovní aktivity. Jde o jednu z nejmodernějších sakrálních budov v Česku. Kostel má zateplenou fasádu, podlahové vytápění, tepelné čerpadlo s hlubinnými vrty i výtah. Splňuje tak nejprůšnější technologické a ekologické požadavky, jaké jsou běžně kladeny na rezidenční či komerční výstavbu. Součástí budovy je kavárna, komunitní centrum s klubovny a společenský sál pro volnočasové a vzdělávací aktivity.

„Již první bohoslužby a ohlasy potvrdily, že kostel se opravdu povedl a bude pro naši farnost důležitým místem pro setkání s Bohem i mezi sebou navzájem. Budova vyniká příjemným interiérem, je energeticky úsporná a obsahuje důležité zázemí pro různé skupiny místních obyvatel – maminky s dětmi, mládež, rodiny, seniory. Těšíme se na různé vzdělávací programy, besedy, podnětné filmy, ale i hudební vystoupení či tanec. Dokončení stavby naplnilo celou naši komunitu v těžkých dobách optimismem a nadějí, že vše zlé jednou odejde,“ řekl farář Josef Ptáček, duchovní otec celého projektu.

Slavnostní otevření a vysvěcení kostela proběhlo na konci loňského roku pod vedením kardinála Dominika Duky. Hlavní město Praha tak po 10 letech získala novou sakrální budovu, čtvrt Praha 5 dokonce po bezmála 80 letech, kdy byl v roce 1942 slavnostně vysvěcen funkcionalistický kostel sv. Jana Nepomuckého v Košířích.

„Stavba je plná technických zajímavostí. Například kapli tvoří konstrukce ze svařovaných hliníkových pásů, kte-

rá dohromady váží skoro 10 tun. Abychom v celém kostele dosáhli náročných akustických parametrů, museli jsme na zdi instalovat speciální desky pohlcující zvuk. A do třetice bych zmínil tepelné čerpadlo typu země–voda, které zahrnuje sedm vrtů o hloubce 110 metrů. Specifikum stavby bylo třeba také to, že jsme měli zakázáno pracovat o nedělích,“ prozrazuje vedoucí projektu Josef Majer z Metrostavu.

Nový kostel umožnil rozšířit nabídku bohoslužeb pro početnou komunitu věřících na barrandovském sídlišti, kteří se dosud museli tísnit v kapacitně nevyhovujícím kostele sv. Filipa a Jakuba na Zlíchově. Investorem stavby byla Římskokatolická farnost Praha – Hlubočepy. Celkové náklady na stavbu, včetně plánovaných varhan, činí 200 mil. Kč (včetně DPH). Pětinou nákladů (cca 40 mil. Kč) přispělo Arcibiskupství pražské, jinak byla výstavba hrazena soukromými dárci z řad farníků, obyvatel Barrandova a přátel farnosti. Celkem se ve farnosti podařilo vybrat 160 mil. Kč. Farnost pro tento účel zřídila transparentní účet.

Architektura kostela Krista Spasitele je dílem Ateliéru Žižka. Návrh kombinuje moderní přístupy a technologie s tradičními prvky. Půdorys ve tvaru kříže obklopuje příčnou loď a nad ní se symbolicky vznášejí zlatý prstenec, přinášející do chrámu světlo. Komunitní centrum v polozapuštěném a z jihu prosvětleném suterénu je optimálně a zcela bezbariérově propojeno s úrovní terénu i chrámové lodí, kavárna navazuje na park a dětské hřiště. Zázemí farnosti s recepcí je v blízkosti prostorné vstupní haly společné i pro sál a klubovny.

církev.cz

CELIBÁT: VÝHODA VYPOVÍDAJÍCÍ O PRAVDĚ V DOBÁCH ÚTLAKU

Tento text pochází od právníka, manžela a otce, který kvůli zásadám právní firmy, v níž pracuje, nemůže publikovat pod svým pravým jménem. Domníváte-li se, že tato skutečnost jen podtrhuje smysl tohoto článku, pak máte pravdu.

19. října 1984 byl otec Jerzy Popie-luszko mučen a umlácen k smrti komunisty z polského ministerstva vnitra. Po měsících vytrvalého sledování, psychického týrání, výhrůžek a pokusů o vraždu byl Popieluszko nakonec unesen a zabit. Jeho znetvořené tělo, v kterém byste jen stěží rozpoznali bývalého bojovníka Solidarity, bylo vytaženo z ledové vody řeky Visly. Stejně jako papež sv. Jan Pavel II. spáchal Popieluszko úděsný zločin tím, že se zastával práva polského lidu pracovat, zakládat odbory, praktikovat svou víru a žít jako Poláci. Proces kanonizace Popieluszka, známého jako „mučedník pravdy“, byl zahájen v roce 1997 a blahorečen byl roku 2010.

„Říkat pravdu stojí mnoho,“ poznamenal Popieluszko. Byl by však ochoten zaplatit tak vysokou cenu, kdy býval byl ženatý? Pokud by jeho manželka a děti byly vystaveny sledování, hrozbám, psychickému týrání a násilí? A i kdyby k tomu býval byl ochoten, bylo by to správné?

Jak odhalují naše temné časy, jedním z hlavních přínosů celibátu je to, že dává možnost knězi mluvit pravdu bez ohledu na důsledky. Jelikož život v Americe stále více připomíná sověty okupované Polsko, potřebujeme statečné kněze, aby byli pastýři pravdy připravenými položit svůj život za ovce (J 11,10). „Za zrnka pravdy,“ řekl Popieluszko ve svém kázání, „musíme zaplatit vysokou cenu sebeobětování.“ A právě celibát to umožňuje.

„Celibát odhaluje samu podstatu křesťanského kněžství,“ poznamenal kardinál Robert Sarah. „Ježíš Kristus nám zjevil skutečnost, že pravý kněz vydává sám sebe jako oběť... Být knězem znamená přijmout oběť kříže jako způsob

Mozaika Dobrého pastýře v mauzoleu Galla Placidia, Ravenna, Itálie. (5. století po Kristu)

celého života.“

Toto veliké dobro celibátu zůstávalo většinou laiků v posledním půlstoletí nepoznáno. Když byl katolicismus bez váhání přijat americkou kulturou a jeho praktikování téměř nic nestálo, běžní laici si možná neuvědomovali praktickou potřebu celibátu. Jistě, kněz by měl být k dispozici, když jej někdo nenadále zavolá nebo když je třeba naléhavě poskytnout útěchu umírajícímu. Ale zdá se, že protestantští pastoři dokáží uspokojit potřeby svého stáde, přestože jsou ženatí a mají děti. A nevyžadují snad mnohé další profese, například lékaři či právníci, dostupnost 24 hodin denně 7 dní v týdnu, a přesto umožňují manželství?

Toto dobro celibátu je dále zakryto skandály sexuálního a finančního charakteru. Až příliš často, jak smutně poznamenal nedávno zesnulý velký Paul Mankowski, S.J., kněží snižují svůj úřad na „požitkářské staromládenectví“, jež poskytovalo „společenskou prestiž a vysoké renomé“ mužům, kteří se oddávali zvrhlým sexuálním touhám nebo „kteří nebyli schopni čelit běžným nepříjemným situacím, jež přináší dospělost“.

Na tomto místě je velmi poučná Chestertonova slavná rada o reformě. Dříve než vymýtíte to, co se jeví jako zbytečný zvyk nebo praxe, musíte nejpr-

ve pochopit, proč vznikl. Člověku, který chce odstranit zjevně neužitečný plot postavený přes silnici, Chesterton řekl: „Jestli nevidíš jeho použití, rozhodně ti nedovolím ho odklidit. Jdi a přemýšlej. Až se pak vrátíš a řekneš mi, že chápeš jeho použití, dovolím ti ho zničit.“

Tak či onak nyní chápeme jeho užití. Jelikož základní principy katolicismu a západní civilizace začínají být chápány jako „projevy nenávisti“, věřící katolíci čelí společenské ostrakizaci, nezaměstnanosti nebo ztrátě svobody. Cítí se osamělí, opuštěni svou vlastí, a co je ještě bolestnější, i svou církví. Bojí se mluvit ze strachu o sebe sama, ale ještě více se bojí o ty, které milují. Sami by ochotně vstoupili do arény, ale dávají si pozor, aby své rodinné příslušníky nevystavili napospas lvům. Tito katolíci potřebují kněze, kteří budou pastýři pravdy.

Nic z toho neznamená, že by se ženatí katolíci měli vyhýbat obětavému životu. Jak řekl sv. František Saleský: „Manželský stav vyžaduje více ctnosti a stálosti než kterýkoli jiný. Je to neustálé cvičení v sebezapření.“ A blízko je doba – která bezpochyby přichází –, kdy katoličtí rodiče budou čelit pronásledování za to, že vychovávají své děti ve víře. I matky a otcové musí být ochotni nastavit hranice a trpět. Ale rodiče se zdráhají jít na zteč

a vystavovat děti nebezpečí. A zdaleka není jasné, že by tak měli činit.

Svatým patronem katolických rodičů je Thomas More, ne Popieluszko. More byl otcem čtyř dětí a po smrti manželky také pečoval o dceru své druhé ženy. Využíval právních kliček a společenského manévrování, aby si zachránil hlavu a udržel si milost Jindřicha VIII. ... Ale od určitého okamžiku už tak dál činit nemohl. Tváří tvář zákonu o svrchovanosti, zákonu o následnictví a zrušení králova sňatku s Kateřinou Aragonskou se s krá-

lem nedohadoval, ale v tichosti se vzdal svého postu kancléře, čímž se snažil krále uspokojit a nepřijít o hlavu.

Jak postupem času měkká totalita tvrdne, rodiče po celé zemi nyní kráčejí Moreovou cestou. Jak dlouho mohou mlčet? Kde mám nastavit hranice? Existují ještě únikové cesty? Ale celibátní kněz by neměl být opatrný a nečinný. Měl by se zlu postavit čelem, dodávat svým farníkům odvahu, bojovat proti kultuře smrti a vnášet světlo do temných koutů společnosti – nehledě na následky. Stejně jako

Kristus.

Kněžství je povolání být pro druhé Kristem, což zahrnuje i povolání k celibátu. Toto povolání v povolání je příležitostí k odvaze a velikosti. My laici jsme uvěznění za nepřátelskými liniemi. Pane Ježíši, pošli ve své milosti a lásce celibátní muže, kteří budou ochotni přijmout svou Kalvárii.

*OnePeterFive
Přeložil Pavel Štíčka*

POZNALI JEŽÍŠE PŘI LÁMÁNÍ CHLEBA

18. dubna 2021 – 3. neděle velikonoční – Lk 24,35–48

Augustin

Pánova slova je třeba chápat jako pro-roctví. Jde jim vstříc do Galileje, jejíž název se dá chápat jako přechod, protože přejdou od izraelského lidu k pohanům, kterým by apoštolové v žádném případě evangelium nesvěřili, pokud by jim cestu do srdce nepřipravil sám Pán. A toto chápeme tedy skrze slova: „jde před vámi do Galileje“. I kdyby se Galilea přeložila slovem zjevení, máme pochopit, že toto zjevení, které přislíbil svým vyvoleným, bude jako pravá Galilea, kdy ho uvidíme takového, jaký je, už ne jako služebníka, ale jako toho, který je roven Otcí.

Ambrož

Pán to řekl proto, aby nám ukázal obraz našeho zmrtvýchvstání. To, čeho se dá dotknout, je přeci tělo. Vstaneme v těle; jedno však bude jemnější, druhé hrubší, ještě srostlé s vlastnostmi pozemské nedokonalosti. Kristus tedy prošel dveřmi nikoli netělesnou přirozeností, ale vlastností tělesného vzkríšení.

Béda

Zbytečné by bylo Kristovo utrpení, pokud by nebylo pravdivé zmrtvýchvstání; proto dodává: *a třetího dne vstane z mrtvých*. Po potvrzení pravdivosti svého těla jim odevzdává jednotu Církve.

Eusebius

Bylo řečeno: *žádej si ode mne co chceš*

Jacopo Caracci (Pontormo): Večeře v Emauzích (1527)

Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých.

a dám ti v dědictví národy (Ž 2,8). Ti, kteří se obrátili z pohanství, však museli být jeho mocí očištěni od každé nákazy a poskvrny, protože byli jakoby poskvrněni omylem modloslužby vzdávané zlým duchům a teprve nedávno obráčení od prokletého a hanebného života. Proto říká, že nejprve je potřeba všem náro-

dům hlásat pokání a poté odpustit hříchy. Těm, kteří se pravdivě budou kát ze zla, daroval prostřednictvím uzdravující milosti odpuštění spáchaných činů. Přeci právě pro to podstoupil smrt.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

NOVÝ ŘEDITEL PAPEŽOVA INSTITUTU PRO MANŽELSTVÍ

Byl jmenován nový prezident Papežského institutu Jana Pavla II. pro vědy o manželství a rodině: Mons. Philippe Bordeyne je současným rektorem proslulé pařížské katolické univerzity L'Institut catholique de Paris, zastáncem *Amoris Laetitia*, kritikem *Humanae vitae* a obhájcem vstřícnějšího přístupu k homosexuálním párům.

Dopad jeho jmenování byl v kostce představen v anglické verzi neoficiálního deníku francouzských biskupů *La Croix International*: „Mons. Philippe Bordeyne se rozhodl pokračovat v reformě institutu zesnulého polského papeže, který byl založen v roce 1981 za účelem podpory tradičního manželství a rodinného života.“

Klíčovým slovem je „reformovat“: V posledních letech, kdy stál v čele Institutu Jana Pavla II. kardinál Carlo Caffarra – nyní již zesnulý signatář dubii předložených papeži Františkovi po vydání *Amoris Laetitia*, byly v institutu provedeny mnohé změny – od jeho přejmenování a obměny jeho stanov až po náhlé pozastavení činnosti všech jeho profesorů v roce 2019, kdy ti nejvýznamnější z éry Jan Pavla II. byly úplně propuštěni.

Tento „převrat“ zaměřený proti tradiční orientaci Institutu Jana Pavla II. proběhl pod vedením současného velkého kancléře Institutu, arcibiskupa Vicenza Paglii (známého též tím, že si do své bývalé katedrály v Terni objednal obraz s homoerotickým námětem). Cílem této reorganizace bylo zbavit se metafyzického přístupu původního Institutu, aby mohl zaujmout praktičtější a sociologický přístup, postavit „reálné problémy“ proti „abstraktnímu idealismu“, jak to vyjádřil *La Croix*.

Paglia nedávno na Twitteru potvrdil jmenování Mons. Bordeynea, který se specializuje na morální teologii. Jmenování musí být ještě oficiálně vyhlášeno, ale podle italské tiskové agentury ANSA kardinál Giuseppe Versaldi, prefekt Kongregace pro katolickou výchovu, a její se-

Mons. Philippe Bordeyne. Foto: cath.ch

kretář Mons. Vincenzo Zani v únoru odeslali oficiální „reskript“. Podepsali také dopis, v němž děkují současnému prezidentovi Institutu, šestasedmdesátiletému Mons. Pierangelu Sequerimu, a přejí vše nejlepší Mons. Bordeyneovi.

Kromě šíření vize papeže Františka ohledně manželství a církevního morálního učení, jak to soustavně činil při předchozích jmenováních, bude jedním z Bordeyneových úkolů zastavit probíhající úpadek Institutu. Podle *La Croix International* „se uvádí, že některé cykly přednášek ztratily 90 procent studentů, zatímco jiné byly zrušeny pro nedostatečný počet posluchačů. Největší výzvou institutu je tedy přilákat nové studenty a navýšit počet zapsaných posluchačů.“

Očekává se, že jedenašedesátiletý Philippe Bordeyne bude využívat svých manažerských schopností. Než se stal knězem, vystudoval jednu z nejprestižnějších francouzských vysokých škol, HEC Paris (*Ecole des hautes études commerciales*), a poté dva roky vyučoval v Kamerunu v rámci programu spolupráce. Po vysvěcení, ještě, než zahájil svou akademickou kariéru, byl pověřen vedením katechumenů a přípravou snoubenců na manželství v diecézi Nanterre nedaleko Paříže. Byl přítelem Juana Carlose Scannoneho, jezuitského kněze známého jako autorizovaného učitele teologie papeže Františka

(Scannone krátce před svou smrtí v roce 2019 vydal knihu o Františkově „teologii lidu“). Společně vydali knihu s názvem *Divorcés remariés: ce qui change avec François* (*Rozvedení a znovu sezdání: Co se změnilo za papeže Františka*).

Bordeyne byl významnou postavou na druhé synodě o rodině v roce 2015: Papež František jej tehdy jmenoval jedním z 23 odborníků, kteří vedli diskuse synodních otců a radili jim.

Philippe Bordeyne naznačil, že se do Říma přestěhuje do 31. srpna, několik měsíců po zahájení „Roku *Amoris Laetitia*“, které proběhlo 19. března na svátek sv. Josefa. V posledních letech se vyjadřuje ve francouzském tisku a podporuje „rozlišování“, k němuž ve vztahu k „opětovnému začlenění“ rozvedených katolíků, kteří uzavřeli nový sňatek, vyzval papež František. 9. dubna 2014 Bordeyne v rozhovoru pro *La Vie* prohlásil:

Pokud jde o přístup ke svátostem pro rozvedené, kteří uzavřeli nový sňatek, [papež] zastává a upřesňuje pojem rozlišování, který je již známý v církevní pastorační službě a byl zmiňován i na synodě. Na synodě byla znát určitá váhavost ohledně pojmenování této duchovní cesty například „cestou kajícího“ Papež nakonec hovořil o „osobním a pastoračním rozlišování“ a stanovil jeho rámeček: Aby se rozlišovalo správně, věřící nesmí

být sám, ať už se nachází v jakékoli situaci, musí jej doprovázet duchovní pastýři nebo k tomu pověřené osoby. Papež také upřesňuje, co znamená „začlenění“ do církve. Rozlišování musí vést k něčemu konkrétnímu: umožnit danému člověku, aby si našel své pravé místo v církvi. Toto místo však není předem naznačeno: Přístup k eucharistii není nutně vhodnou reakcí na cestu takového člověka a jeho objektivní situaci. Může jím být závazek pomáhat těm nejchudším nebo jiná práce v církvi, například katecheze.

Papež především žádá duchovní pastýře, aby dotyčné osoby vítali, byli citliví k jejich trápení, jejich utrpení, jejich potřebě začlenění do církve. Konečným cílem je to, aby věřící našli pokoj. Papež nenaznačuje obecný proces, ale poskytuje rámec tím, že čerpá inspiraci z praxe rozlišování v církvi a dává jí pečeť své autority.

O několik let později Bordeyne poskytl rozhovor o *Amoris Laetitia* otci Thomasu Rosicovi, nyní zdiskreditovanému řediteli televizní stanice *Salt and Light*. Když byl Bordeyne požádán, aby shrnul svůj postoj k morálnímu učení, řekl: „Morální teolog je v prvé řadě štoural,“ který se dívá spíše na osobní situaci než na mravní ideály. Co je podstatou toho „nového“, co přináší 8. kapitola *Amoris Laetitia* ohledně rozvedených, kteří uzavřeli nový sňatek, především těch, kteří mají děti se svým novým partnerem? ptal se Rosica. Bordeyne odpověděl:

Nemůžeme po lidech žádat nemožné. Nemůžeme požadovat, aby se rozešli, protože to by byla další chyba: Budeme po nich chtít, aby utvářeli svou budoucnost s Bohem. A proto je žádáme, aby zhodnotili kvalitu svého nového svazku.

Dodal, že „rozlišování“, které by mohlo vést tyto lidi k opětovnému připuštění ke svátosti smíření a ke svatému přijímání, by nemělo probíhat ihned po uzavření nového sňatku. Podle něj papež František stanovil tuto moudrou podmínku: „až se věci časem urovnají.“

„Lidé mohou litovat“ rozvodu a nového sňatku.

Bordeyne řekl: Realismus papeže Františka, realismus křesťana, znamená dívat se, co v našem životě koná Bůh, abychom mohli jít stále kupředu, přesto-

Arcibiskup Vincenzo Paglia, předseda Papežské rady pro rodinu. Foto: istitutogp2.it

že existuje něco, co nemůžeme vzít zpět... Papež říká, že při osobním a pastoračním rozlišování je třeba se dívat, co tito lidé dělají dnes, aby mohli odpovědět na Boží volání. Nikoli na nemožné Boží volání! Nikoli na Boží volání, aby zůstali věrni svému prvnímu svazku: Ten je již dvacet let mrtvý! Ale na Boží volání dnes.

Bordeyne také Rosicovi řekl, že obzvláště oceňuje skutečnost, že *Amoris Laetitia* (body 36 a 37) „spojuje téma svědomí s osobními limity“, jinými slovy: Naše svědomí nám říká, čeho jsme v určitém okamžiku schopni, bereme-li v úvahu naše slabosti. To se nebezpečně podobá situační etice. Bordeyne dodal:

Papež dokonce zmiňuje možnost opětovného přístupu ke svátostem, nikoli k nové svátosti manželství, která je neopakovatelná, ale v některých případech k svátosti pokání a k eucharistii. Stanovuje pro to dvojí kritérium: Na jedné straně růst, to znamená, že daní lidé jsou na cestě růstu – jsou ožívováni Boží milostí –, ale na druhé straně jsou tak nešťastní, trpí tolik, že hrozí, že tato cesta růstu bude narušena, protože církev se neodvažuje jim poskytovat svátostnou podporu. Myslím, že to budou docela vzácné případy... Domnívám se, že hledět pozitivně na to množství lásky, které v životě člověka existuje, a učinit z něj důvod pro zapojení do církve, je již docela hodně...

Proč papež František nedal jasnou odpověď ohledně přijímání pro rozvedené, kteří uzavřeli nový (občan-

ský) sňatek? zeptal se Rosica. Bordeyne odpověděl:

Myslím, že se vyjádřil přímo, ale mluvil tak jasně, jak může člověk mluvit, když ukazuje cestu pro rozlišování v konkrétních situacích. Kdyby mluvil obecně, myslím, že by nebyl věrný tradici církve. *Amoris Laetitia* ve skutečnosti není svátostnou disciplínou našich pravoslavných bratří. Papež řekl více než synoda, ale tak, aby jeho slova byla vodítkem při procesu rozlišování.

Za zmínku stojí též Bordeyneova představa rodiny. V rozhovoru pro *La Croix* v dubnu 2016, jak jej citoval konzervativní katolický web *Riposte catholique*, popsal papežovu vizi rodiny následovně:

Jeho naléhání na společenský charakter člověka na mě silně zapůsobilo. Církev tradičně prezentuje rodinu jako „základní buňku společnosti“, spíše než jako abstraktní vzorec. Papež František na druhou stranu konkrétně ukazuje, v jakém mikrokosmu se každý člověk učí o životě ve společnosti: Z matčiny něhy, z otcovy velkodušnosti... Jeho výrazy hovoří samy za sebe: „Matka, která s láskou a soucitem chrání dítě, ... mu pomáhá zakoušet svět.“ Společnost potřebuje rodinu – která se nezastaví u maloměstáckého trojúhelníku otec, matka a dítě – protože to je místo, kde každý člověk roste jako osoba ve vztazích. Pohrdat odlišnými rodinami by znamenalo pohrdat tímto úsilím o socializaci.

Výraz „odlišné rodiny“ evokuje ne-

Autor neznámý: Magistérium předsedající koncilu, První vatikánský koncil (1870)

tradiční svazky: smíšené rodiny, nesezdané páry a homosexuální páry s dětmi.

Pokud jde o *Humanae Vitae* a církevní učení o antikoncepci, Mons. Bordeyne má zjevně pokrokové názory. Zde je jeden z příkladů jeho názorů na encykliku Pavla VI., jak je citoval *La Croix* a 15. září 2015 zveřejnil *Riposte catholique*:

Encyklika *Humanae Vitae* učí, že jsou povoleny pouze metody přirozeného plánování rodičovství. Je však třeba si uvědomit, že se rozšiřuje propast mezi praxí věřících a učením magisteria. Je to naprostá hluchota vůči výzvam Ducha, nebo výsledek díla rozlišování a zodpovědnosti křesťanských párů vystavených tlaku nového životního stylu?

Humanitní vědy a zkušenosti párů nás učí, že vztah mezi touhou a rozkoší je složitý, nanejvýš osobní, a proto proměnlivý v závislosti na každém páru, a že se postupem času rozvíjí i u jednotlivých párů. S ohledem na naléhavou morální povinnost bojovat proti pokušení potratů, rozvodů a nedostatku velkorysosti při plození by bylo rozumné ponechat rozlišování ohledně metod plánování rodičovství na moudrosti párů, s důrazem na morální a duchovní vzdělávání, jež by jim umožnilo účinněji přemáhat pokušení v prostředí, které je vůči křesťanské antropologii často nepřátelské.

V této perspektivě by církev mohla připustit řadu způsobů, jak reagovat na obecnou výzvu k udržení otevřenosti sexuality vůči transcenci a daru života. Když páry „praktikovaly a praktikují rozumné a velkorysé rodičovství“ (Yves Congar, 1968) a rozpoznaly před Bohem

svou povinnost odložit početí, pak první způsob spočívá v omezení manželského styku na neplodná období, což metody přirozeného plánování rodičovství umožňují...

Jiný způsob, jehož morální dovolnost by měla být uznána a jeho volba by měla být ponechána na moudrosti manželů, by spočíval v užívání neabortivních antikoncepčních metod. Pokud se manželé rozhodnou uplatňovat tento lék v intimitě sexuálního života, bude to pro ně výzvou, aby zdvojnásobili svou vzájemnou lásku. Je to jediný způsob, jak zlidštit použití technologie ve službě „lidské reprodukční ekologii“.

Takže podle Bordeynea nejen že lze antikoncepci považovat z morálního hlediska za „dovolenou“, ale dokonce za „lék“, „technologie“, kterou lze „zlidštit“, protože katolické manželské páry by se měly dvojnásobně milovat, pokud ji používají. To je v rozporu s církevním učením a jedná se o obrácení hodnot v monumentálním měřítku.

Philippe Bordeyne je členem akademické rady INTAMS, Mezinárodní akademie pro manželskou spiritualitu, jejímž významným členem byl také kardinál Danneels.

Pod Bordeyneovou záštitou jakožto člena akademické rady publikoval INTAMS v roce 2019 vydání svého časopisu *Marriages, Families and Spirituality* o „právech homosexuálních párů“. Tyto úvahy představil loni v září belgický katolický měsíčník *Tertio* pod titulkem: „Vydání duhových rodin ze stínu“. INTAMS zdůraznil, že v dřívějších dobách byly děti

často svěřovány klášterům na vychování. Byly to „domácnosti sestávající z dospělých stejného pohlaví... a tato praxe byla vřele schvalována církví i společností“. „Ačkoli to je velmi odlišné od současného rodičovství lesbiček a gayů, staví je to do nového světla,“ napsal *Tertio*.

INTAMS také zpochybnil, zda se církevní odsouzení homosexuálních skutků vztahuje i na „trvalé láskyplné vztahy mezi příslušníky stejného pohlaví“ a vysvětluje – stejně jako jiní před ním –, že biblické texty ve skutečnosti „hovoří o homosexuálním jednání praktikovaném heterosexuály“ a navrhuje posun v církevním učení o manželství od schopnosti plodit k zdůraznění celoživotního závazku. Cílem je „oceňovat rodiny na základě jejich vnitřních kvalit“ a hájit „důstojnost“ párů stejného pohlaví a chránit je před „diskriminací“.

Je sice pravda, že Bordeyne není autorem žádného z článků v tomto vydání *Marriages, Families and Spirituality*, ale zjevně mu nikterak nevádí, že je jeho jméno spojeno s takovouto záležitostí.

Při výše zmiňovaném rozhovoru s P. Rosicou se Bordeyne opatrně zabýval problematikou homosexuálních svazků a řekl, že je to „obtížná“ otázka. Tvrdil, že ve Francii debata o „manželství“ homosexuálů, když „*Manif pour tous*“ opakovaně vyvedla do ulic statisíce lidí na protest proti jeho legalizaci, byla „pro církev obtížná“.

„V rodinách došlo k rozdělení,“ podotkl Bordeyne a citoval Ježíšova slova: „Neboť jsem přišel postavit syna proti jeho otci, dceru proti matce...“ Neřekl však jasně, zda tím, co v dnešní době rozděljuje, je církevní učení. Bordeyne totiž dodal: „Do jaké míry mohou biskupové vyjádřit slova, která budou po věřících vyžadovat, aby zaujali jasné stanovisko, které jim bude nepřijemné?“

Jeanne Smits
novinářka

Jeanne Smits
lifesitenews
Přeložil Pavel Štíčka

FILOSOFIE A OSUD ZÁPADU

Fiktivní filosofické rozhovory o nefiktivních problémech

N: Vy filosofové jste takoví poslední Mo-
hykáni. Znáám opravdu hodně lidí, ale ni-
kdo z nich se filosofii nevěnuje, přestože
mají spoustu různých zájmů. Když se nad
tím zamyslím, docela mě to udivuje, pro-
tože se vesměs jedná o velmi inteligentní
jedince. Ptám se tedy, jak to, že filosofii
tak vytrvale přehlížejí a nedávají jí ve
svém životě žádné místo?

F: Na tvoji otázku bych mohl odpově-
dět, ale byl bych rád, kdyby ses zamyslel
sám a pokusil ses o rozluštění této záhady.
Poskytnu ti jen malou nápovědu: většina
lidí se nezabývá filosofií z důvodu, který
nepřivedl do krize pouze její dobrou po-
věst, ale i celou současnou západní kulturu.

N: Slyším dobře? Nezáměr o filosofii
vychází z motivů, které ohrožují celou
naši kulturu? Nevychází tvé hodnocení
z uražené ješitnosti filosofa, k jehož obo-
ru se většina jeho současníků obrátila
zády, a který toto přehlížení nedokáže
klidně snášet? Padá tím totiž podezře-
ní na důležitost zaměstnání, do něhož
investoval většinu své životní energie
a spojil s ní svůj osobní úděl.

F: Nemusíš mě hned podezřívát
z takto nízkých pohnutek. Vyzval jsem
tě, aby ses zamyslel, ne abys odpovídal na
základě nějakého tvého povrchního do-
jmu. Opravdu si myslíš, že systematické
přehlížení filosofie, kterého se jí od sou-
časné společnosti dostává, může zůstat
bez následků pro naši samotnou kulturu?

N: Jakkoli aktivuji mé mozkové buň-
ky, žádné tebou naznačené katastrofické
důsledky nenahlížím. Pokud vím, nezám-
ěr o filosofii není ničím, co by bylo ne-
dávného data, ale trvá již několik století.
Od doby, kdy se prosadilo moderní poje-
tí vědy, byla filosofie nucena vyklidit svou
privilegovanou pozici a musela ustoupit
do pozadí. Prakticky od antiky se lidé
snažili řešit záhady světa a lidského ži-
vota pomocí filosofie, ale příliš daleko se
nedostali. Jakmile se v 16. století zrodila
moderní věda, vše se změnilo. Díky ní se
začaly dostavovat velké výsledky, životní
úroveň lidí závratně stoupla, a před zra-
ky člověka se objevil úplně jiný svět, než

Foto: Billy Wilson / flickr

o jakém po staletí mluvili filosofové. Vi-
dím to tedy opačně než ty – pomocí mo-
derní vědy se stal člověk kultivovanější
a civilizovanější, pomocí ní překonal
dlouhou barbarskou fázi svého života.

F: To je velmi stará písnička. Anti-
ka a středověk jsou v ní vykresleny jako
barbarství, novověk jako éra zázračného
pokroku a vystoupení ze tmy ignorance
do světla opravdového poznání. V tom
tedy vidíš důvod, proč se dnešní člověk
filosofii záměrně vyhýbá? Hodnotí ji jako
sterilní disciplínu, která ani za celá staletí
své existence nedokázala lidem přinést
nic užitečného?

N: Ano, přesně to si myslím a nejsem
v tomto hodnocení sám. Když už jsi to
tak hezky vyjádřil, prozrad mi, co užiteč-
ného kdy filosofie člověku přinesla? Ať se
nad tím zamýšlím z jakékoliv strany, nic
mě nenapadá.

F: Přál by sis, abych nyní vyjmenoval
řadu užitečných objevů, za nimiž stojí
úsilí filosofů? To je určitě zajímavý dotaz.
Chápu, že tuto otázku považuješ za čistě
rétorickou, neboť se domníváš, že odpo-
věd na ní již znáš. Jak by nás však upo-
zornil Sokrates, není dobré se domnívat,
že víme, když ve skutečnosti nevíme.
Moje první a zatím jen náznaková od-
pověď, z níž bys mohl sám vyvodit další
důsledky, zní: kdyby se v šestém století
před Kristem v Řecku nezrodila filosofie,
nedošlo by ani v šestnáctém století po
Kristu k vědecké revoluci. Bez filosofie
bychom tu žádnou vědu neměli.

N: Takovou odpověď jsem rozhodně

nečekal. Jsem jí poněkud zaskočen. Měl
bys mi to objasnit, protože mě neuspoko-
juje. Hned ti odpovím protinámitkou:
kdyby byla pravda, co říkáš, nikdy by se
filosofie a moderní věda nedostaly do
konfliktního vztahu, díky němuž nakonec
došlo ke kolosálnímu krachu filosofického
přístupu ke skutečnosti, neboť před oslni-
vými úspěchy vědy nemohl nijak obstát.

F: Promiň, že dnes odpovídám otáz-
kami, ale i touto cestou lze dospívat
k závěrům. Souhlasíš, když řeknu, že
jedním z atributů vědeckého poznání je
kritičnost?

N: Samozřejmě. Kritičnost je dokon-
ce výsostným přívlastkem vědeckého pří-
stupu k realitě.

F: A v čem tato kritičnost vlastně
spočívá? Dokázal bys ji definovat? Když
jsi tak zapálený horlivec pro moderní
vědu, jistě mě o této její základní vlast-
nosti snadno poučíš.

N: Nezačíněj mě obtěžovat tvými iro-
nií, kterou z tvé výzvy jasně cítím. Kri-
tický přístup ke skutečnosti je totožný
s myšlenkovým postojem, v němž ne-
přijímáme nic bez důkazu a důkladného
prověření. Pro moderní vědu je takový
postoj typický, a proto též dosahuje již
zmíněných famózních výsledků.

F: Nemám problém souhlasit s výmě-
rem kritičnosti, který jsi právě předložil.
Pokud tě chápu dobře, jsi přesvědčen, že
se moderní věda objevila v šestnáctém
století na Západě jako blesk z čistého
nebe a nahradila starý nekritický přístup
filosofů a teologů?

N: Ano, dalo by se to tak říct. Jen bych obrat „z čistého nebe“ nahradil obratem „z nočního nebe“ – z hlediska opravdového poznání představovaly antika a středověk temnotu, do níž zazářil blesk astronomické a následně i vědecké revoluce, která na Zemi zažehla oheň skutečného vědění.

F: Jsi o tom opravdu přesvědčen?

N: Bezpochyby. Dal bych za tento názor ruku do ohně a vím, že rozhodně nejsem sám. Většina lidí si to také myslí. Jen někteří filosofové to nechťejí za žádnou cenu vidět.

F: Moje otázka mířila na to, zda jsi přesvědčen o kritické hodnotě svého přesvědčení? Je tvůj názor o moderní vědě, o jejím vzniku a o jejím poměru k filosofii podložen poctivým zkoumáním, srovnáváním argumentů pro a proti a následným nahlédnutím pravdivosti tebou zastávaného stanoviska, který vylučuje možnou platnost jiné interpretace?

N: No, to zrovna ne, ale domnívám se, že na to jdeš zbytečně složitě. Mě se zdá jasné, že se v této problematice nemýlím, když se přikláním k interpretaci, kterou jsem právě vyložil.

F: Promiň, ale nyní jsem zaskočen zase já. Bavíme se tu o moderní vědě a o filosofii a ty jsi význam filosofie odepasal poukazem na její sterilitu a na mimořádnou úspěšnost novodobé vědy. Důvod pádu filosofie pod nohy vědy spatřuješ v tom, že jí scházela kvalita kritičnosti. Očekával bych, že se kritičností bude vyznačovat i toto tvé přesvědčení, že za ním stojí poctivé vědecké nasazení. Namísto toho si stěžuješ, že problém komplikuji, že jeho řešení se ti zdá jasné, a že se přiklám k určitému názoru. Když se nad svou odpovědí upřímně zamyslíš, zjistíš, jak je neuspokojivá. Problém vztahu vědy a filosofie totiž nepředstavuje nic jednoduchého, nýbrž jde naopak o značně složitou záležitost. A to jak z hlediska historického tak i z hlediska teoretického. Vůbec nic tedy nekomplikuji, věc je komplikovaná sama o sobě. A proto si zde nelze vystačit s pouhým zdáním a odvolávkami na domnělou jasnost. Takto „zdůvodněné“ příklony k rádoby-řešením jsou naprosto nedostatečné. Nemají s vědeckým přístupem nic společného. Jak se vůbec můžeš spokojit s takovým myšlenkovým polotovarem? Jak můžeš

Foto: Pavlofox / Pixabay

hájit vědu proti filosofii, zdůrazňovat vědeckou kritičnost a nechat ji při samotné obhajobě stát nečinně za dveřmi?

N: Že jsem se s tebou zase pouštěl do diskuze! Vždycky naši debatu přesměřuji jako vodu na svůj vlastní mlýn. Musím uznat, že jsem k tématu vztahu vědy a filosofie žádnou odbornou literaturu nestudoval. Orientuji se podle poznatků, které jsem získal během mých studií na základní, střední a vysoké škole a respektuji převládající názor v dnešní společnosti. Vždyť přece ohledně této otázky panuje v laické i odborné veřejnosti silný konsenzus. Není nerozumné považovat za nerozumný názor, který je tak široce sdílen?

F: Před chvílí jsi mě poučoval o kritičnosti, mluvil jsi o poctivém bádání, důkazech a ověřování a najednou se dovoláváš jen nějaké shody mezi lidmi? Chceš se pod ní utéct jako pod kryt před kritickým požadavkem, který ti nekompromisně ukládá, abys ty sám v daném problému zahájil hledání a pátral po přesvědčivých důkazech, které tě přivedou k osobnímu nahlédnutí pravdivosti odhalených souvislostí? To se ti zdá fér?

N: Nevím, co bych ti řekl. Spíše se tě zeptám, zda ty sám jsi naznačený myšlenkový proces absolvoval či zda podobně jako já čerpáš důvody pro tvé přesvědčení ze zdrojů, jejichž spolehlivost sis sám nikdy neověřil?

F: Dám ti nejlepší možnou odpověď. Na žádné závazné zdroje tě odkazovat nebudu. Jediným zdrojem budiž náš vlastní rozum, který vyhodnotí, které zdroje jsou přijatelné a které nikoliv. Nepředsunujeme prameny před rozum, ale rozum před prameny.

N: A jak to chceš provést? Jak se

chceš čistě rozumovou cestou dopátrat pravdy o vztahu filosofie a moderní vědy a vnést tak jasnost do problému, od něhož se naše diskuze začala odvíjet?

F: Cestou naší vzájemné diskuze. To je prostředek, který není ničím jiným nahraditelný. V diskuzi jsou formulovány názory a protinázory, stanoviska diskutujících musí být hájena proti námitkám a postupně se leccos může vyjasnit. Diskuze začíná tehdy, kdy zazní pochybnost nad vysloveným přesvědčením. Vidíš, že jsme vztah diskuze již navázali – ty jsi svůj postoj zdůvodnil určitým způsobem a já jsem přijatelnost uvedených důvodů zpochybnil.

N: Prozraď mi tedy své stanovisko, abych proti němu mohl namítat i já.

F: Mé stanovisko znáš. Jsem přesvědčen, že moderní věda by bez filosofie vůbec nemohla spatřit světlo světa. Antika a středověk byly vlastně dlouhou filosofickou průpravou, která umožnila zrození novověké vědy. Věda je nemyslitelná bez hledání, bez diskuze, bez konfrontace různých možností. A čím se vyznačovala dávná filosofie? Kromě jiného právě neustálou debatou mezi filozofy. Spory mezi nimi byly mnohdy velmi vyhrcované. Jen si vzpomeň třeba na sofisty a jejich odpůrce Sokrata, Platóna a Aristotela! Jejich filosofie jsou doslova utkány z argumentů a protiargumentů. Sokratův dialog je zosobněním zásadních názorových střetů. Platón přivedl Sokratův odkaz dialogu k mistrovským výšinám a Aristoteles toto cenné dědictví zakomponoval do svého díla v podobě metodického zkoumání názorů, které v dané problematice zastávali jeho předchůdci a současníci. Jeho metafyzika dokonce vyrůstá z patnácti

Foto: martin_hetto / Pixabay

základních aporií, které představují odlišná řešení nabízená různými významnými mysliteli tehdejší doby. Diskuze a dialog je nedílnou součástí jejich myšlení. Aristoteles v první knize své *Metafyziky* dokonce vyžaduje úctu i pro ty myslitele, kteří se při řešení základních problémů dopustili zásadních chyb. Neboť i oni přispěli k pokroku lidského poznání. S jejich názory bylo totiž nutné polemizovat a bylo třeba uvést důvody jejich nepřijatelnosti. Bez této trpělivé a obtížné práce by se lidské vědění daleko nedostalo. Kritičnost byla těmto filosofům vlastní, nebáli se vznášet námitky nejen proti názorům svých oponentů, nýbrž i proti svým vlastním náhledům. Jako typický příklad můžeme uvést Platónovu kritiku existence *Idejí* v jeho dialogu *Parmenides*. To je výraz sympatické sebe-kritiky. Racionalita a kritické zpochybňování jsou neoddělitelné. Právě v tom se filosofové odlišovali od zastánců mytické interpretace skutečnosti, kteří svou fantastickou vizi skutečnosti předkládali k věření a uctívání, ne k další diskuzi, v níž by se mohla ukázat neudržitelnost jejich imaginárních konstruktů.

N: Při výuce dějin filosofie se to moc nezdržuje. Učitelé filosofie látku spíše předkládají tak, že jednotlivé filosofy spojují s jejich názory, ale neukazují, jak k nim dospěli na základě diskuze a zvažování různých alternativ. Mám s tím své vlastní zkušenosti ze střední i vysoké školy. Studentům se pak postojí filosofů jeví nutně jen jako jejich dogmatické preference. A to přispívá nemalou měrou k devalvací filosofického oboru.

F: Máš pravdu. Ale stojí za to se za-

myslet nad tímto neblahým dojmem studentů. Jak jsi řekl, názory představených filosofů se jim díky nevhodnému výkladu „jeví jen jako jejich dogmatické preference“, a proto také ztrácí o filosofii zájem. Ve svém myšlení tedy rozlišují dogma od skutečného vědění. Ale na základě čeho? Na základě víry, že existuje nějaké nedogmatické vědění, které ztotožňují s moderní vědou? Co však o této vědě vědí? Ptám se ne na to, co vědí o výsledcích, k nimž aplikace moderní vědy vedla, ale na to, co a jak pomocí této vědy můžeme vlastně vědět? Patrně by této otázce ani neporozuměli, jde však o záležitost vsutku stěžejní. Platón i Aristoteles například věděli, že aplikace matematiky na skutečnost by mohla vést ke konstrukci různých technických prostředků. Řekové do určité míry této znalosti využívali, ale v zásadě neprojevovali zájem o její hlubší rozvíjení. Velký historik vědy Alexander Koyré ukázal, že se Řekové nezaměřovali na budování technické civilizace záměrně, ačkoliv k tomu měli všechny předpoklady. Dávali přednost jinému typu poznání, kterým se snažili promyslet k bytostné povaze člověka a k povaze jeho vztahu k realitě v její mnohovrstevnaté bohatosti. Byli přesvědčení, že pokud se nedozvíme, kdo je člověk a jaký je smysl jeho života, není možné dobře užívat ani jím vynalezených technických prostředků. Ty jsou totiž určeny pro zlepšování kvality života lidské bytosti, ale pokud nevíme, kdo je člověk, nevíme, jak s technikou správně naložit. Za těchto okolností nám uniká i možnost stanovit, co je pro člověka opravdu užitečné a co nikoliv. Problém je o to

naléhavější, že technika vkládá do rukou člověka velkou moc. Řekové si dále uvědomovali, že žádná nefilosofická, natož pak empirická disciplína nedokáže objevit bytostnou povahu lidské bytosti. Jejimi opěrnými pilíři jsou logická konzistence a zkušenost. Logická konzistence není totožná s pravdou a ani zkušenost (empirie) nemůže být sama o sobě kritériem odlišujícím poznatky pravdivé od nepravdivých, neboť toto její povýšení na posledního rozhodčího vychází ne ze zkušenosti, ale z jejího meta-zkušenostního (nad)hodnocení. Empirické vědy a jimi produkována technologie se tak ocitají v té sféře lidského života, která leží mimo pravdu a omyl, dobro a zlo. Je tudíž možné je používat přiměřeně a nepřiměřeně, dobře či špatně. Jen pravdivé vědění o tom, kdo je člověk, dokáže vnést do jeho činností (i těch technických) žádoucí řád. Bez filosofie proto hrozí, že se vrůstající technická moc člověka obrátí proti jeho světu a proti němu samotnému. Moderní věda se mohla zrodit jen v myslích formovaných určitou tradicí, která byla zásadně ovlivněna starým filosofickým požadavkem hledání, pochybování a diskuze. Jiné, neméně důležité rozměry filosofického odkazu však byly touto vědou bohužel zatlačeny do pozadí. Už chápeš, proč nezáměřím o užitečnosti věd (vhodnosti pro člověka) nás může bez hypotetických předpokladů poučit jen filosofie.

N: Ne, že by mi to bylo úplně jasné, ale podnět k dalšímu přemýšlení jsi mi určitě dal. Přinejmenším jsem ochoten připustit, že o užitečnosti techniky nás nezpravi žádný technický obor. Doufám, že si o tom ještě někdy pohovoříme.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof

FRANCIE: KATOLICKÁ SKUPINA JE STÍHÁNA ZA ZVEŘEJNĚNÍ CÍRKEVNÍHO UČENÍ O SVAZCÍCH HOMOSEXUÁLŮ

Renaissance catholique, francouzské laické sdružení katolíků, bylo obviněno z „podněcování diskriminace určité skupiny lidí pro jejich sexuální orientaci“. Tento přestupek figuruje ve francouzském trestním právu na seznamu „rasistických“ zločinů v oblasti sdělovacích prostředků. Celý proces iniciovalo sdružení „Stop Homophobie“, na které úřady hodně dají, a nejde jen o projev netrpělivosti s nějakým soukromým seskupením, jež zastává odlišné názory: Slova kritizovaná jako trestný čin z nesnášenlivosti shrnují obsah dokumentu Kongregace pro nauku víry z roku 2003, jíž tehdy předsedal kardinál Joseph Ratzinger, budoucí papež Benedikt XVI.

Konkrétně jsou francouzské trestní soudy upozorňovány na nesouhlas s legalizací občanských svazků homosexuálů, jak ho shrnuje „Prohlášení o pravdách ohledně některých nejběžnějších omylů v životě dnešní církve“ od kardinálů Burka a Pujatse a také biskupů Schneidera, Pety a Lengy, vydané roku 2019 v naší redakci.

Sdružení *Renaissance catholique* uveřejnilo celý tento text na svých webových stránkách, což upoutalo pozornost „Stop Homophobie“.

Renaissance catholique každoročně pořádá katolický knižní festival, který sdružuje řadu katolických autorů, i další akce a také vydává množství knih, má svůj vlastní měsíčník a na svých webových stránkách publikuje zprávy. Jean-Pierre Maugendre, zakladatel a výkonný ředitel *Renaissance catholique*, je uváděn jako právní zástupce webových stránek sdružení. V interview Maugendre vysvětloval, že se podle jeho názoru útočí na svobodu samotné katolické církve.

Toto interview zde uvádíme v úplném znění.

Jak jste byl právě informován,

Jean-Pierre Maugendre. Foto: Academia Christiana / flickr

Renaissance Catholique bylo na žádost sdružení zvaného „Stop Homophobie“ obviněno z „podněcování diskriminace určité skupiny lidí pro jejich sexuální orientaci“. Dotyčný text však není nový – byl publikován roku 2019 – a nejde o původní text vašeho sdružení. Můžete nám tu situaci přiblížit?

Jean-Pierre Maugendre: Ten text obsahuje dvě vrstvy. Celý nese název *Církev živého Boha – sloup a opora pravdy*, převzatý z První epístoly sv. Pavla Timoteovi (3,15), a je poměrně rozsáhlý, neboť zabírá čtyři stránky. Obsahuje řadu odkazů na Apoštolské vyznání víry, na Boží zákon a konečně na svátosti a v souvislosti s Božím zákonem tu je konkrétně shrnuto prohlášení Kongregace pro nauku víry z 3. června 2003, nazvané „Úvaha ohledně právního uznání svazků mezi homosexuály“, a právě tento velice přesný a dobře vymezený výtah na pouhých čtyřech řádcích je předmětem dané stížnosti.

LSN: Tato stížnost tedy napadá střizlivě vyjádřené učení církve.

J.-P. M: Ano, dovoluňte mi představit vám, o jaký text šlo: „Státní moc nemůže stvr-

zovat občanské či právní svazky mezi dvěma osobami téhož pohlaví, které jasně napodobují svazek manželský, ani když takové svazky nejsou jako manželství označovány, protože tyto svazky by zúčastněné osoby povzbuzovaly k těžkému hříchu a působily by pohoršení ostatních.“ To je tedy ta inkriminovaná pasáž, která shrnuje oficiální text magisteria, protože jde o dokument Kongregace pro nauku víry; je v souladu s morálním učením církve posledních dvou tisíc let. V podstatě tu tedy není nic moc nového.

LSN: Víte, o jakou argumentaci se žalující sdružení opírá?

J.-P. M: Zatím nic dalšího nevíme. Minulý týden nás s naším právníkem Jérôme Triomphem vyšetřující soudce předvolal na velice formální pohovor, jehož cílem bylo v souvislosti s touto žalobou zjistit, zda jsem opravdu ředitelem *Renaissance catholique* a zda jsem zodpovědný za vložení dotyčného textu na jeho webové stránky. Přihlásil jsem se k těm faktům? Ano, jistěže se k těm faktům hlásím!

LSN: Inkriminovaný text hovoří o vážném hříchu homosexuality, což není žádné tajemství, protože církev

toto učí už dva tisíce let. Nynější kauza vzbuzuje dojem, že „Stop Homophobie“ zaměňuje morální a občanský zákon, tedy že viní církev z toho, že na určité jednání poukazuje jako na hřích. Jasně tedy nechce, aby církev předkládala své morální učení; neprosazuje tu ale „Stop Homophobie“ naopak jakousi alternativní morálku a náboženství?

J.-P. M: V tomto soudním řízení se nepochybně bude řešit tato zásadní otázka: Má církev stále ještě svobodu zastávat morální učení, které si nebere příklad ze státní legislativy? Má a bude mít i v budoucnu církev stále ještě právo říkat, že interrupce je, jak to vyjádřil Druhý vatikánský koncil, „odporný zločin“? Žijeme v sekularizované společnosti, kde političtí představitelé zcela ztotožňují občanské a morální právo (co povoluje občanské právo, je pokládáno za morální, a co občanské právo zakazuje, je vnímáno jako nemorální); umožňuje takový přístup církvi, aby veřejně vyjadřovala své morální učení, i když je někdy s občanským právem v rozporu?

LSN: To ve skutečnosti doplňuje debatu probíhající od doby bývalého francouzského prezidenta Jacquesa Chiraca, který tvrdil, že žádný morální zákon nemůže převážet nad občanským právem. Tehdy se to týkalo interrupcí, ale jiní prohlašují totéž i v dalších souvislostech.

J.-P. M: Samozřejmě, a nutno podotknout, že tento výrok prezidenta Jacquesa Chiraca následoval několik dní po zveřejnění encykliky *Evangelium vitae* a že toto popření a odmítnutí učení *Evangelium vitae* ze strany prezidenta republiky nebylo nahodilé, neboť Jan Pavel II. nám v této encyklice připomínal, že morální zákon je nadřazený názorovým proudům a náladám veřejnosti.

LSN: Protože mluvíme o svobodě církve, není to poprvé, co je církev konfrontována s takovouto cenzurou ze strany státní moci. Dnes myslíme na Čínu, ale dochází i k dalším případům.

Bazilika sv. Petra v Římě. Foto: Jebulon / wikimedia

J.-P. M: Jistě. Myslím na to, že Boloňský konkordát, který reguloval vztahy mezi církví a státem od doby Františka I., tj. za francouzské monarchie až do ustavení duchovních státem, stanovil, že výnosy Svatého stolce se ve Francii budou šířit jen se svolením krále a parlamentu. Z tohoto důvodu se do Francie nedostalo odsouzení jansenismu bulou *Unigenitus Dei Filius* ani prováděcí dekrety tridentského koncilu, protože s nimi parlament nesouhlasil. Máme tu tedy dlouhou tradici, řekl bych galskou tradici. Stoupenec „Stop Homophobie“ by to možná překvapilo, ale navazují na galskou tradici politických sil ve Francii, které nepřijímají, že duchovní autorita – v tomto případě církev – může mít větší vliv a přímo zasahovat mezi katolickými věřícími.

LSN: Jak už jste na to poukázal, předmětem žaloby tu je stanovisko Kongregace pro nauku víry. Jde o jasnou cenzuru toho, co říká církev. Avšak velice nedávno, loni, se o papeži tvrdilo, že vůči občanským svazkům homosexuálů projevil určitou shovívavost nebo že je dokonce podpořil. Nemůže to být tak, že papežův postoj kroky „Stop Homophobie“ usnadnil?

J.-P. M: Nepochybně, neboť přinejmenším můžeme říct, že v církvi dnes v doktrínálních, morálních a liturgických otázkách panuje veliký zmatek, a i když papež možná řekl něco jiného, svět, ve kterém se nacházíme, je takový, že určitý počet

papežových poznámek bude použito ve smyslu rozchodu s tradicí církve.

LSN: Ve Francii již došlo k podobným soudním procesům, kde byli politici Christine Boutinová a Christian Vanneste stíháni za srovnatelné výroky a nakonec byli, často po velmi dlouhém řízení zproštěni viny. Jaký je podle vašeho názoru smysl tohoto „justičního obtěžování“, mohu-li to tak nazvat? Je dobře známo, že soudní procesy jsou nákladné a časově náročné: Co by mohlo být jejich cílem, když mají tak malou naději na úspěch?

J.-P. M: Myslím, že cíl tu je naprosto jasný, a sice bránit jakýmkoli projevům nesouhlasu a zastrašovat biskupy, kněží i laiky – vždyť ve skutečnosti pouze přenašíme dál učení, které nám církev dává –, aby se už neodvažovali vyjadřovat jasně. Jak už bylo řečeno, kromě stigmatu na pověsti v médiích tato soudní řízení obnášejí značné výdaje a myslím, že cílem je dnes zastrašit určitý počet biskupů, kněží a laiků, kteří pak nechají věcem volný průběh a nebudou k nim nic říkat, jen aby se vyhnuli nepřijemnostem. Ano, myslím, že se tu setkáváme s taktikou zastrašování.

LSN: Renaissance catholique o této soudní při informovalo ve středu odpoledne. Už vám někdo projevil svou podporu?

J.-P. M: Dostalo se mi podpory od ně-

kterých přátel z řad kněží a od biskupů. S jinými reakcemi z církve jsem se zatím nesetkal, ale různá sdružení a osobnosti reagovaly. Například Alain Escada za *Civitas*, Constance Prazelová za *Liberté politique*, náš kamarád Jean-Yves Le Gallou, Gabrielle Cluzelová za *Boulevard Voltaire* a vřelá slova nám adresoval Guillaume de Thieulloy v *Le Salon Beige*. Věřím, že všechno je milost, a pokud to může přispět k probuzení svědomí... Zásadní je otázka svobody církve, protože jsme jen na konci řetězce. Zpochybňovaný text není můj, nejsem jeho autor, nenapsal jsem ho ani neinspiroval; jsem jen obyčejný laik, který ho předává dál všem, kdo chtějí slyšet, co mu předala církev.

LSN: Na závěr bych se ráda na chvíli vrátila k sdružení, které na vás podalo žalobu. Tisková zpráva od Renaissance catholique vysvětluje, že tato organizace dostává státní dotace; navíc uvádíte, že „Stop Homophobia“ oficiálně zasahuje na středních školách a na pracovištích. Můžeme říct, že představuje morální hlas sekulárního náboženství?

J.-P. M: Ano, a opravdu je to boj hliněné nádoby proti mosaznému hrnci nebo ještě spíš Davida proti Goliášovi. „Stop Homophobia“ dostává dotace, jak vyplývá z informací, které jsem získal na oficiálních webových stránkách regionu Île-de-France, v jehož čele stojí Valérie Péresseová [pravý střed], v článku nazvaném „Boj proti homofobii, priorita pro náš jednotný region“. Představuje se tam určitý počet konkrétních kroků a také názvy finančně podporovaných organizací, přičemž „Stop Homophobia“ je jednou z nich. Máme tu tedy opravdu něco úplně oficiálního, co odpovídá duchu doby a celkovému naladění úřadů. Je to součást systému, který se snaží prosadit určitou podobu jednotného smýšlení.

LSN: Poslední otázka – jak vám lidé mohou pomoci?

J.-P. M: Myslím, že pomoci nám je možné třemi způsoby. Především modlitbami za nás, abychom zůstali v klidu a pokoji a měli sílu bojovat dobrý boj, a také za osvícení soudců, protože by bylo lepší, kdyby vyneseny rozsudek vyzněl pro nás příznivě. Druhým způsobem, jak nám pomoci, je seznamovat další lidi s úpl-

ným zněním textu „Církev živého Boha – sloup a opora pravdy“; myslím, že na všechny, kdo si ho přečtou, zapůsobí poselství víry dvou kardinálů a tří biskupů, kteří ho podepsali. Pomocí je také propagovat naše aktivity, protože kdybychom po těchto zastrašujících manévrech zmizeli, jistě by to určitému počtu lidí udělalo radost. A konečně to všechno přináší starosti, tlak a výdaje, a tak je možné pomáhat nám v tomto zápase finančně; bojuje se tu za církve, o svobodu církve – není to něco, co děláme sami pro sebe. Jsem přesvědčen, že v tomto procesu není důležité *Renaissance catholique*, nýbrž svoboda církve: Má církev v roce 2021 stále ještě svobodu sdělovat veřejně poselství, které nese už dva tisíce let?

Jeanne Smits
lifesitenews
Přeložila Alena Švecová

Jeanne Smits
novinářka

DEFINICE RASISMU

Jelikož je „rasismus“ těžko definovatelný, někteří lidé naznačují, že lepším přístupem bude použít tradiční slovník týkající se hříchů. Existuje však příliš mnoho příkladů rasismu, které nelze ignorovat (například pálení křížů Ku Klux Klanem či nacistická ideologie „nadřazené, čisté rasy“). Potřebujeme tudíž přesnou a spravedlivou definici, která nám pomůže zajistit, aby navrhovaná řešení nezpůsobila ještě větší zmatek.

Po pečlivém prozkoumání jsou populární definice neuspokojivé. Merriam-Webster definuje rasismus takto: „Víra, že rasa je rozhodujícím klíčovým faktorem lidských vlastností a schopností a že rasové rozdíly jsou příčinou inherentní nadřazenosti určité rasy.“ Biskupská konference USA tuto definici přeformulovala a přidala hříšnou pychu na rasové uvědomění: „Rasismus nastává, když člověk –

ať vědomě, či nevědomě – zastává názor, že jeho vlastní rasa nebo etnický původ je nadřazen, a tudíž považuje osoby jiné rasy nebo etnického původu za podřadné a nehodné rovného zacházení. Když toto přesvědčení nebo přístup vede jednotlivce nebo skupiny k vylučování, zesměšňování, týrání či nespravedlivé diskriminaci lidí na základě jejich rasy nebo etnického původu, jedná se o hřích.“

Na základě této definice dokument biskupské konference USA pokračuje výčtem rasistických přestupků: nenávistné symboly, jako jsou například oprátky a svastiky; diskriminace při přijímání zaměstnanců, ubytování a vzdělávání; rasové rozřazování; selektivní vynucování přístěhovalectví; nepřiměřené rasové přístupy k věznění; obtěžování muslimů; xenofobní rétorika atd. A biskupové dodávají: „Každý rasistický čin – každý

takový skutek, každý vtíp, každý opovrhlivý pohled na základě barvy pleti, etnického původu nebo místa narození – je neschopností považovat jinou osobu za svého bratra či sestru stvořenou k Božímu obrazu.“

Ale takto definované obvinění z rasismu zahrnuje i rozumné vymáhání práva a státní politické postupy. Policisté, kteří po zatčení válečných gangů drží jejich členy odděleně podle barvy pleti, jsou tudíž rasisté. Bránění nelegální imigraci na naší jižní hranici je rasistické, protože je „selektivní“. Takže nadbytek důkazů rasismu (jak jej definuje biskupská konference USA) je pro většinu z nás nevyhnutelný.

Špatně definovaný pojem rasismu stírá rozdíl mezi rasou a škodlivými kulturními návyky. Městská kultura (kde se soustředí různé rasy) je často násilná.

Foto: SnapwireSnaps / Pixabay

Existuje podstatný rozdíl mezi krutě vychrlenou rasistickou nadávkou a neškodným vtipem založeným na etnickém původu.

Není hříšné (ačkoli to podle marxistické definice rasismu může být rasistické) ptát se proč a zkoumat kulturní příčiny. Dále, většina lidí by souhlasila s tím, že existuje podstatný rozdíl mezi krutě vychrlenou rasistickou nadávkou a neškodným vtipem založeným na etnickém původu, který zazní mezi přáteli.

Vzhledem k chybným definicím a nekonečným příkladům biskupové nevyhnutelně dospěli k závěru, že rasismus je „systémový“. Reprezentativní skupina biskupů nedávno podepsala obšírný dopis, v němž vyzývá Kongres k akci: „Žádáme vás, abyste zvažili potřeby historicky marginalizovaných osob, zejména s ohledem na to, jak mohou nová opatření řešit systémový rasismus a útlak, který se projevuje různými zdravotními důsledky a ekonomickými výsledky.“

Označovat většinu sociálního chování za příklady systémového rasismu je nebezpečné. Nepochybným důsledkem je to, že musíme přijmout, že je naše země beznadějně rasistická. Všechno je zkažené. Jediným způsobem, jak vyřešit systémový problém, je všechno zbořit a začít znovu s Báječným novým světem, který navrhuji elity, a s nekonečným třídním bojem.

Celkový narativ biskupů o rasismu nepřímou navrhuje plošné odsouzení bílé rasy, dokonce naznačuje, že bílí lidé nemohou připsávat rasismus rasovým menšinám. Biskupové opakují obvyklé téma neomarxistické kritické teorie: „Rasismus je útisk marginalizované skupiny ve společnosti, který je založen na nadvládě bílé rasy. Jste-li běloch, pak přiro-

zeně těžíte z výsad bílých.“ Jak lze činit pokání ze své bělosti?

Pochybuji, že by biskupové zastávali takovýto názor. Je však pravděpodobné, že jej zastávají jejich ideologičtí ghostwriteri, kteří opakují ideologické fráze neomarxistických vůdců hnutí Black Lives Matter, podle nichž je rasismus „přítomný všude, je téměř jako vzduch, který dýcháme“. Jistě, příklady rasismu jsou považovány za natolik všudypřítomné, že mnoho katolických škol má nyní „referenty pro diverzitu“, kteří jako komisaři KGB dohlížejí na dodržování politicky korektních názorů a pravidel.

Dost.

Potřebujeme rozumnou, srozumitelnou, vyčerpávající, neideologickou a spravedlivou definici rasismu, abychom doslova zabránili zničení západní civilizace. V podstatě se zdá, že rasismus lze definovat jako nenávisť k jiné osobě kvůli rase. Není však pravděpodobné, že by takoví lidé nenáviděli druhé kvůli barvě jejich kůže. Nenávidí lidi kvůli vzorcům chování, které si spojují s barvou pleti.

Zvažme tuto provizorní definici rasismu. Vztahuje se na příslušníky každé rasy a kultury: Rasismus je stav myslí, kdy člověk užívá charakteristické rysy určité rasy pouze k tomu, aby je připomínal, udržoval a nespravedlivě jednal na základě skutečných či domnělých křivd nebo obav. Podle této definice nemusí být pocit nadřazenosti hlavním motivem rasismu. Ve spleťtí síti lidské psychologie může být významnějším faktorem pocit méněcennosti.

Pro příslušníka Ku Klux Klanu je

tmavá pleť pravděpodobně vnějším symbolem nesčetných křivd a škodlivých vzorců jednání – ať už skutečných, či domnělých – ze strany černochoů. Totéž může člen Black Lives Matter říci o běloších. Otázky, které vyžadují odpověď tedy znějí: Jsou stížnosti porušením spravedlnosti? Jsou pravdivé? Kdo je zodpovědný za nespravedlnost? Přetrvávají vzorce nespravedlnosti ve společenských strukturách (například segregáční zákony)? Jaké jsou důkazy? Co můžeme dělat? Co je třeba udělat?

Při použití této definice není většina hrubých a bezcitných činů rasistická. Předpoklad může být rozumný, nebo absurdní. Agenti zpravodajských služeb tudíž nejsou rasisté, když při monitorování aktivit ISIS bedlivěji sledují blízkovýchodní typy než severoevropské. Bezpochyby může být takové rozlišování nekorektní, a proto je zapotřebí obezřetnosti. Internování amerických Japonců nařízené během druhé světové války Franklinem Delano Rooseveltem zůstává ostudnou historickou připomínkou.

Tato podrobná definice také potvrzuje, že pálení křížů příslušníky Ku Klux Klanu za účelem zastrašení černých rodin je rasistické. Surová urážka na základě rasy je rasistická. Útok na policistu, protože je bílý (nebo černý), je rasistický. Tvrzení, že pouze běloši jsou rasisté, protože jsou bílí, je rasistické. Tvrzení, že rasismus je všudypřítomný jako vzduch, který dýcháme, je rasistické.

Naši náboženští představitelé by měli pečlivě definovaný rasismus odsoudit stejně jako každé jiné přestoupení Desatera. Ale nemají právo implicitně (pokud to bylo míněno neúmyslně) vyzývat k svržení naší civilizace obviněními ze „systémového rasismu“ definovaného kulturními marxisty.

Fr. Jerry Pokorsky
Catholic Culture
Přeložil Pavel Štíčka

Fr. Jerry Pokorsky
kněz, morální teolog, spoluzakladatel
organizací CREDO a Adoremus

CO NÁM TO PROSPĚJE, ZÍSKÁME-LI CELÝ SVĚT, ALE ZTRATÍME SVOU DUŠI

Ve věku 93 let zemřel bývalý katolický teolog Hans Küng. Teolog, který se ve druhé polovině 20. století postupně stal hlasitým kritikem papeže a Církve. V teologii se Küng důsledně a výmluvně pokoušel přizpůsobovat Církev a katolickou nauku svým vlastním představám. V roce 1979, po letech neustálých útoků a konfrontací, dekret Kongregace pro nauku víry schválený papežem sv. Janem Pavlem II. oficiálně konstatoval Küngovo „pohrdání učitelským úřadem Církve“ a že se „kněz navzdory dlouholetému a zdrženlivému úsilí Vatikánu nadále závažně odchyluje od katolické nauky“. „Hans Küng proto nemůže být považován za katolického teologa, ani jako takový učit,“ píše se ve zmiňovaném dokumentu. S katolickou naukou se Küng rozešel, zejména pokud jde o nauku o papežské neomylnosti, nauku o svátostech (celibát, svěcení žen, laická konsekrace) a bioetická témata (antikoncepce, euthanasie) či mariologii; navzdory tomu však nikdy nebyl exkomunikován. – Tato citace z našeho pravidelného týdenního přehledu událostí v katolickém světě, který najdete na našich webových stránkách rcmonitor.cz a můžete si jej také nechat zasílat do své emailové schránky, má pokračování: v devadesátých letech Hans Küng založil projekt a nadaci „Světový étos“, hledající „globální etiku“ jako základní hodnoty společné všem světovým náboženstvím a kulturám. Zazněly hlasy, které uvedly, že se teolog Hans Küng před smrtí s Církví smířil. A to je krásné. R.I.P.

„V mých úvahách o polské církvi hraje velkou roli moje česká zkušenost. Před 20 lety jsem měl možnost poznat dva české jezuity, kteří tehdy studovali filosofii na Ignatianu, Jana Regnera a Pavla Gáboara. Řečeno napůl vážně a napůl žertem: tento přátelský vztah z doby studií mi pomohl lépe pochopit, že lze být katolík a zároveň nebýt Polák. Oba čeští jezui-

Foto: © Samuel Soukup / Člověk a Víra

té měli hodně ironický vztah k různým typicky polským projevům katolicismu, měli také odstup od tehdy velice silného a emocionálního kultu papeže Jana Pavla II. Měl jsem pocit, že jejich víra je mnohem hlubší, než je tomu v případě nejednoho polského katolíka. Nepovažovali souhlas společnosti s jejich vírou a kněžským posláním za samozřejmost nebo dokonce za něco, co si automaticky zaslouží potlesk a úctu,“ píše Krzysztof Wolodźko, polský filosof a publicista, a v závěru své úvahy na téma *Co se děje v polské katolické církvi*, kterou přinesl portál *Forum24*, a říká: „Je celkem jasně znát, že katolicismus v Polsku je stále důležitý. ... Dnes patří v polské publicistice k dobrému tónu věstit pád polské církve. Ale věc není zase až tak samozřejmá. Výstižnější bude představa, že polská církev vplouvá do doposud neznámých vod. A že ji možná čeká mnoho změn, které úzce souvisejí s laiky...“

Vzpomínáte si ještě na svatováclavské kázání (2018) otce prof. Petra Pithy v pražské katedrále, které vyvolalo značný rozruch? Jak měl být téměř uvězněn nebo minimálně kardinálem Dukou „ně-

jak odvolán a uklizen“, jak volala média skrze zvučná jména svých komentátorů. Mj. řekl: „Určení pohlaví vašich novorozenců podle pohledu do jejich klína bude zrušeno. O svém pohlaví rozhodne dítě samo, a proto budete povinni je vychovávat bezpohlavně a potažmo mu nebudete moct dát ani jméno. Za každý nesouhlas budete deportováni do nápravně-výchovných pracovních táborů.“ A je to tady. Muž, jehož totožnost není soudem zveřejněna, byl v Kanadě zatčen poté, co ohlásil svůj nesouhlas se změnou pohlaví svého dítěte. Jedenáctiletý syn se rozhodl identifikovat spíše s ženskou polovinou světa a ve 12 letech si změnil jméno. Jeho matka, psychologka a endokrinoložka, zahájila proti vůli jeho otce 15 letou hormonální terapii syna za účelem změny pohlaví. „Vytvořili iluzi a chtějí, aby lidé podle této iluze žili,“ říká otec syna. Ideologové z gender fronty vidí v zatčení vítězství, a to proto, že je tím odsouzeno, co otec tvrdí: „Odmítám, že by pohlaví bylo sociálním konstruktem, naopak, je biologickou daností a darem člověku.“

–zd–